



**Organization for Security and Co-operation in Europe  
Office of the Representative on Freedom of the Media**

## **DRUGA KONFERENCIJA OESS-a O MEDIJIMA JUGOISTOČNE EUROPE**

### **DEKLARACIJA**

#### **Formuliranje politike djelovanja za budućnost**

*Druga konferencija OESS-a o medijima Jugoistočne Europe, koju je organizirao Ured predstavnice za slobodu medija pri OESS-u, u suradnji s Misijom OESS-a u Srbiji, a uz pomoć Ureda OESS-a u Albaniji, Misije OESS-a na Kosovu, Misije OESS-a u Crnoj Gori, Misije OESS-a u Bosni i Hercegovini i Misije OESS-a u Skoplju, održana je u Beogradu, Srbija, 20. i 21. rujna 2012. godine.*

*Konferenciji je nazočilo oko 100 međunarodnih i domaćih stručnjaka, kao i predstavnici medija Jugoistočne Europe, koji su razgovarali o najaktualnijim dešavanjima u oblasti slobode medija i izazovima s kojima se ona suočava u regiji.*

*Sudionici Konferencije posebno su se fokusirali na državnu politiku i zakone, koji ograničavaju slobodu medija, utjecaj poslovnih interesa na uredničku politiku, kao i na pitanja sigurnosti novinara i autocenzure.*

#### **Sudionici konferencije**

- 1. Potvrđuju značaj Konferencije, kao regionalnog foruma o aktualnim pitanjima i izazovima s kojima se suočavaju sloboda medija i pluralizam, koji predstavljaju jedno od osnovnih opredjeljenja OESS-a.*
  - 2. Pozdravljaju činjenicu da su razmotrene konkretne preporuke, koje bi trebale poslužiti kao plan sljedećih aktivnosti i pomoći državama sudionicama.*
  - 3. Potvrđuju da, usprkos postojanju slobodnih medija i neovisnog izvješćivanja u regiji, na slobodu medija u Jugoistočnoj Europi i dalje negativno utječu restriktivni medijski zakoni i prakse rada, kao i poslovni i politički interesi.*
  - 4. Pozivaju vlade da potiču neovisne javne radiodifuzne sustave i osiguraju neophodne zakonske, političke i organizacijske uvjete za propisno funkcioniranje financijski neovisnih i održivih javnih radiodifuznih servisa.*
  - 5. Ponavljaju da javni radiodifuzni servisi imaju središnju ulogu i da im, zbog toga, mora biti omogućeno da štite svoju uredničku neovisnost od političkog ili ekonomskog uplitanja.*
-

6. *Pozivaju vlade da osiguraju propisnu provedbu zakona o javnim radiodifuznim servisima, i propisa o radiodifuziji, putem neovisne sudske kontrole i učinkovitog javnog nadzora.*
  7. *Pozivaju vlade da usuglase zakone i praksu, koji se odnose na klevetu, s naprednim međunarodnim standardima; konkretno, predmete koji se odnose na klevetu trebaju razmatrati samo građanski i upravni sudovi, dok se, prilikom određivanja naknada na ime moralne štete, treba rukovoditi načelom razmjernosti, kako one ne bi dovodile do stečaja medija i imale poguban utjecaj na novinare.*
  8. *Izražavaju veliku zabrinutost zbog napada na medije, uključujući prijetnje novinarima i njihovim obiteljima, napade na imovinu medija i na novinare koji izvješćuju o javnim događajima.*
  9. *Pozivaju vlasti da intenziviraju napore da suzbijaju nasilje protiv novinara i da čine sve što je u njihovoj moći da odgovorne za napade izvedu pred lice pravde, uključujući i to da intenziviraju istrage ranijih ubojstava novinara.*
  10. *Naglašavaju da je neovisnost uredničke politike neophodna za medije i da u nju ne trebaju zadirati i utjecati državni, poslovni ili politički interesi, uključujući i raspodjelu državne pomoći, davanja povlastica glede reklamiranja i drugih praksi rada, kojima se može ostvarivati kontrola nad medijima.*
  11. *Potvrđuju postojanje ozbiljne opasnosti od monopolizacije medija u Jugoistočnoj Europi od strane političkih i poslovnih krugova, koji teže ka ostvarenju svojih ciljeva.*
  12. *Pozivaju vlade da prepoznaju ovaj izazov za slobodu medija i da mu se suprotstave usvajanjem i provedbom propisa o transparentnosti vlasništva nad medijima i dobrih antimonopolskih zakona, kojima se sprečava smanjenje medijskog pluralizma. Podaci o vlasništvu nad medijima trebaju biti dostupni javnosti.*
  13. *Pozivaju vlasnike medija da poštuju uredničku neovisnost novinara.*
  14. *Pozivaju novinare i izdavače da pregovaraju i sklapaju sporazume i podzakonske akte o uredničkoj neovisnosti i da se na takve sporazume pozivaju u ugovorima o radu novinara i urednika u cilju sprečavanja autocenzure i poticanja etičkog izvješćivanja, zasnovanog na dragovoljno usvojenim profesionalnim standardima.*
  15. *Insistiraju na neophodnosti zakonskog uređenja uvjeta zapošljavanja, sukladno nacionalnim zakonima o radu.*
  16. *Reafirmiraju značaj prava na pristup informacijama, kao temeljnog ljudskog prava, i pozivaju vlasti da poštuju to pravo.*
  17. *Naglašavaju da predstavnici medija trebaju imati mogućnost koristiti svoje pravo da pristupaju i priopćavaju informacije u posjedu vlasti od javnog značaja.*
  18. *Ponavljaju da novinari ne trebaju biti kažnjavani za pribavljanje, čuvanje i objelodanjivanje povjerljivih podataka u javnom interesu.*
  19. *Pozivaju vlade da olakšavaju pristup medija informacijama u posjedu vlasti, kako bi se omogućio pristup šire javnosti takvim podacima.*
-

20. *Naglašavaju da pravila za određivanje povjerljivosti podataka u nacionalnim zakonima trebaju biti ograničena glede obujma i vremena, glede poboljšanja transparentnosti vlasti i potpunog pristupa podacima u posjedu vlasti. Samo podaci, čije bi objelodanjivanje moglo ozbiljno ugroziti nacionalnu sigurnost, trebaju biti označeni kao povjerljivi.*
21. *Zapažaju da je istraživačko novinarstvo u interesu društva moguće samo ako povjerljivi izvori novinara mogu računati na to da njihov identitet neće biti objelodanjen i zbog toga pozivaju vlade da usvoje odgovarajuće zakonske odredbe sukladno međunarodnim standardima, kako bi jamčile pravo novinara da ne objelodanjuju identitet svojih povjerljivih izvora.*
22. *Uviđaju da pitanje davanja dozvola zemaljskim emiterima u digitalnom razdoblju i dalje predstavlja vrhunski prioritet vlasti i treba služiti kao podstrek pluralizmu i raznolikosti. Proces digitalizacije ni u kom slučaju ne treba koristiti, kako bi se ograničavala mogućnost postojećih emitera da nastave s radom nakon prelaska na digitalno emitiranje.*
23. *Pozivaju vlade da podržavaju i ubrzavaju proces digitalizacije javnih radiodifuznih servisa, kako bi osigurale da oni vrše svoje nadležnosti javnih servisa i time doprinose jačanju demokratske debate i vrijednosti.*

Beograd, 21. rujna 2012.

---